

Laten we eigenwijs zijn

Het is een drukke zaterdagmiddag in Amsterdam en het motregent. Ik fiets naar huis met zware boodschappentassen aan mijn stuur. Het stoplicht springt op rood. Balancerend met de fiets, die bijna omvalt van het gewicht van mijn aankopen van die dag, sta ik ongeduldig te pruttelen. Ik wil naar huis. Naast mij stopt een junk, ook op de fiets. Hij zegt, tegen niemand in het bijzonder: "Wat zijn er veel winkels in de stad op zaterdag. Maar voor mij maakt het niet uit hoor. Ik heb mijn soep en mijn eigen werkelijkheid, ik kan naar huis." Omdat hij hardop uitspreekt wat hij vindt, raakt zijn werkelijkheid even de mijne, ik moet lachen om mijn eigen stress en die verdwijnt onmiddellijk.

Een mening hebben is een manier om aan de wereld te laten zien wie je bent. Ik hoor mezelf de hele dag van alles vinden. Of ik de koffie lekker vind of juist niet. Dat ik vind dat het niet zou moeten regenen. Wat ik vind van de politieke rel van de dag op radio 1. Hoe volgens mij het fileprobleem opgelost moet worden. Of ik het eens ben met de nieuwe manier van werken die een collega voorstelt. Of ik vind dat Madonna kan zingen en Meryl Streep kan acteren. Het aantal onderwerpen waarover ik een mening heb is eindeloos. En ik ben niet de enige. Toets bij Google het woord 'mening' in en je krijgt 39.000.000 hits. Zelfs als je het beperkt tot pagina's in het Nederlands zijn het er nog bijna 3.500.000. Het scherm schreeuwt: "Geef je mening", "Deel je mening", "Je mening is geld waard", "Je mening is belangrijk". Ook op de radio zijn dagelijks programma's waarin ik mijn mening kan geven en op internet kan ik zelfs vierentwintig uur per dag mijn mening ventileren. En we doen er allemaal graag aan mee, zoals onder andere blijkt uit het radioprogramma standpunt nl dat er dagelijks in slaagt mensen te laten bellen of e-mailen om aan de wereld mee te delen wat zij vinden van de stelling van de dag.

Vanaf de eerste keer dat we 'nee' zeggen, leren we dat we zelf iets mogen vinden en dat geeft een ongelofelijk gevoel van macht. In onze directe omgeving klopt dat gevoel ook, je kunt handelen naar wat je vindt en daarmee je leven vorm geven zoals het jou goed lijkt. Maar zodra je met anderen te maken hebt, zul je ook rekening moeten houden met wat zij vinden. Als je alleen maar luistert naar je eigen mening, leef je in een werkelijkheid die je met niemand deelt. Maar als je altijd anderen volgt, heb je geen persoonlijkheid. Als het goed is, leren we om voldoende eigenwijs te zijn om een eigen karakter te ontwikkelen en voldoende meegaand om met anderen te kunnen samenleven. De balans vind je door je mening en je handelen te toetsen: aan je eigen ervaring, aan theoretische en praktische kennis en aan andere meningen. Idealiter zou een mening gevormd moeten worden door een combinatie van emotie en kennis. Je moet je ergens betrokken bij voelen om er iets van te willen vinden en er kennis van hebben om er iets van te kunnen vinden. En je hebt tijd nodig om een mening te vormen. Om tot een afgewogen oordeel te komen, moet je dingen vanuit verschillende kanten bekijken. Er is gelukkig meer dan één visie op de werkelijkheid.

Het zou mooi zijn als we altijd zo zorgvuldig tot een mening zouden komen. Maar in de praktijk reageren we vaak veel te snel. Radio, televisie en internet bombarderen ons met zoveel informatie dat ze de illusie creëren dat de hele wereld onze directe omgeving is, waardoor het lijkt alsof we overal een standpunt over moeten hebben. Geen mening hebben of je mening even uitstellen wordt gezien als een gebrek aan karakter. Omdat we onze mening voor een groot deel baseren op de media, en daarmee op de waan van de dag, heeft de druk om voortdurend iets te vinden ook de politiek in grote mate beïnvloed. Moeilijke onderwerpen voorzichtig en genuanceerd benaderen wordt tegenwoordig gezien als politiek correct gedrag en dat is verdacht. Politici weten dat maar al te goed, blijkens hun taalgebruik. Er wordt nogal wat krachtig opgetreden als je de quotes in het acht uur journaal moet geloven. Dat we in werkelijkheid in dit polderland vaak tot een voorstel vol compromissen komen, omdat niemand

Opmerking [SD1]: Ergens iets van vinden of iets moois vinden zoals stenen hartjes op het strand.

Opmerking [SD2]: Zangeres die zo beroemd is dat ze geen achternaam meer nodig heeft. Soms heet ze ook Esther.

Opmerking [SD3]: Grootste zoekmachine ter wereld die de zoekresultaten ordent op basis van wie er het meeste betaalt. Aandacht is te koop.

Opmerking [SD4]: Een pagina betekent hier een wit computerscherm. We gebruiken oude taal voor nieuwe dingen.

Opmerking [SD5]: Virtuele wereld waarin alle adressen beginnen met www.

Opmerking [SD6]: Een mening vormen moet je ook leren. Een mening is meer dan alleen maar nee zeggen.

Opmerking [SD7]: Of door dagelijks yoga te doen.

Opmerking [SD8]: Ander woord voor mening, want dat woord komt al 41 keer voor in deze tekst.

Opmerking [SD9]: "Zalm wil krachtig optreden tegen radicale imams." Citaat uit Nova tv van 2002. Heeft u dit krachtige optreden ergens waargenomen?

de meerderheid bezit, lijken we niet zo belangrijk te vinden. Tegen de tijd dat het voorstel echt van kracht wordt, zijn we allang weer toe aan een andere krachtige mening over een ander heel belangrijk onderwerp. In onze meningen zijn we eigenwijs, maar in ons handelen eigenlijk heel meegaand.

Opmerking [SD10]: Alleen liefde is echt belangrijk.

Toch zijn ongefundeerde meningen niet altijd even onschuldig, zoals bleek uit de hoogoplopende emoties rondom Submission en de gevolgen daarvan. Deze tien minuten durende film van [Ayaan Hirsi Ali](#) en [Theo van Gogh](#) werd uitgezonden tijdens een aflevering van Zomergasten, een programma van de VPRO. Naar deze specifieke aflevering van Zomergasten keken volgens [Nova](#) 750.000 mensen. Dat is niet zo heel erg veel. Om een vergelijking te maken, naar Spoorloos keken afgelopen maandag [2,2 miljoen mensen](#). Toch had iedereen een mening over Submission. Eén die vaak gebaseerd was op wat anderen in hun directe omgeving ervan vonden. Op de radio hoorde ik destijds iemand zonder gene beweren dat hij had gehoord dat de film heel beledigend was. Op basis daarvan vond hij dat de film niet uitgezonden had mogen worden. Hij had hem niet gezien, maar hij vond er wel iets van. En dat mocht hij nog op de radio komen vertellen ook. Dat deden veel mensen en de emoties liepen steeds hoger op. Er werd vaak herhaald dat de film beledigend was. Zo vaak dat het bijna [waarheid](#) leek te zijn. Maar ook dat was niet meer dan een mening. Wat je beledigend vind is tenslotte heel persoonlijk. En een discussie is bij uitstek een uitwisseling van verschillende visies dus de kans dat je het niet eens bent met de ander is vrij groot. Het feit dat de film uiteindelijk niet tot de beoogde discussie geleid heeft, is niet te wijten aan de film, maar aan het feit dat de meningen erover vooral gebaseerd waren op emotie en emotie zonder kennis is een slechte raadgever. De film is nu overigens [op internet overal te zien](#), maar hij is geen onderwerp van gesprek meer omdat we allang toe zijn aan een nieuwe waan van de dag.

Soms zijn onderwerpen te ingewikkeld om even snel een mening over te hebben. Je zou denken dat we ons dan van een oordeel zouden onthouden. Maar nee, we gebruiken onze mening toch waardoor de uitkomsten soms vreemd zijn. Een goed voorbeeld daarvan is het debat over de [Europese grondwet](#). Dat is zo ingewikkeld dat zelfs de politici die zich erin verdiept hebben niet in staat blijken om goed uit te leggen wat de gevolgen ervan zullen zijn. De stukken zijn [onleesbaar](#), er is discussie of het nou gaat over een grondwet of een verdrag en het onderwerp lijkt ver van ons dagelijks leven af te staan. Dat is niet zo, want Europa speelt allang een grote rol in de Nederlandse politieke en economische beslissingen, maar om te doorgronden hoe dat precies in zijn werk gaat moet je er bijna op afgestudeerd zijn. De introductie van de [euro](#) daarentegen heeft heel veel mensen direct in hun portemonnee geraakt. Dus op het moment dat we mochten stemmen over een Europese grondwet hebben we de kans aangegrepen om massaal nee te zeggen tegen Europa en de euro. Maar dat was de vraag niet. Nu zit de politiek met de gebakken peren en proberen ze het verdrag alsnog erdoorheen te krijgen. Dit keer zonder om onze mening te vragen.

Politici zeggen altijd dat ze luisteren naar het volk, maar als de mening van het volk ze niet bevalt, wordt datzelfde volk behandeld als een onmondig kind dat zijn mond moet houden totdat de volwassenen klaar zijn met de echt serieuze zaken. Ook in het werk komt dit veel voor. Er wordt [eindeloos vergaderd](#) in Nederland, maar de mening van mensen wordt vaak alleen maar gevraagd om plannen te bevestigen die er al zijn. Er zijn niet veel managers die echt de verschillende meningen overwegen laat staan hun eigen mening bijstellen op grond daarvan. De ultieme manipulatie van onze mening is wel die van de tv-programma's met een wedstrijdement waarbij jij als kijker mag beslissen wie er wint. Om je mening te geven, moet je dan wel even bellen. En het geld dat je daarvoor betaalt, wordt gedeeld door de telecombedrijven en het televisieprogramma. En daar doen we nog massaal aan mee ook. Echt onafhankelijk [denken](#) en eigenwijs gedrag wordt in Nederland niet gestimuleerd. [Meedoen](#) wordt

over het algemeen hoger gewaardeerd. Misschien dat we daarom zo makkelijk een mening hebben over alles. We zijn zelf gaan geloven dat onze mening niet zoveel voorstelt. Maar een mening is te belangrijk om er zo achteloos mee om te gaan. Want als we iets vinden en op basis daarvan handelen geven we vorm aan de werkelijkheid. Hoe die eruit moet zien, daar moeten we ons blijvend een mening over vormen.

Sati Dielemans

Opmerking [SD11]: Alles
www.vandale.nl: de
gezamenlijke hoeveelheid van
de genoemde of bedoelde
zaken => al, allemaal, de hele
/bups/rataplan/zwik/, de hele
/handel/hap/mikmak/, de hele
/reut/reutemeteut/santenkraam/
, het hele zootje